

Lähiruoan aluetaloudelliset vaikutukset Kainuussa

Susanna Määttä

susanna.maatta@helsinki.fi

Kainuun Maaseutu- ja Elintarvikepäivä 28.11.2014

Valtakunnallisen lähiruokaselvityksen tuloksia

RAPORTEJA 118

TYÖTÄ JA HYVINVOINTIA! LÄHIRUOAN KÄYTÖN ALUETALOUDELLISET VAIKUTUKSET SUOMEN MAAKUNNISSA

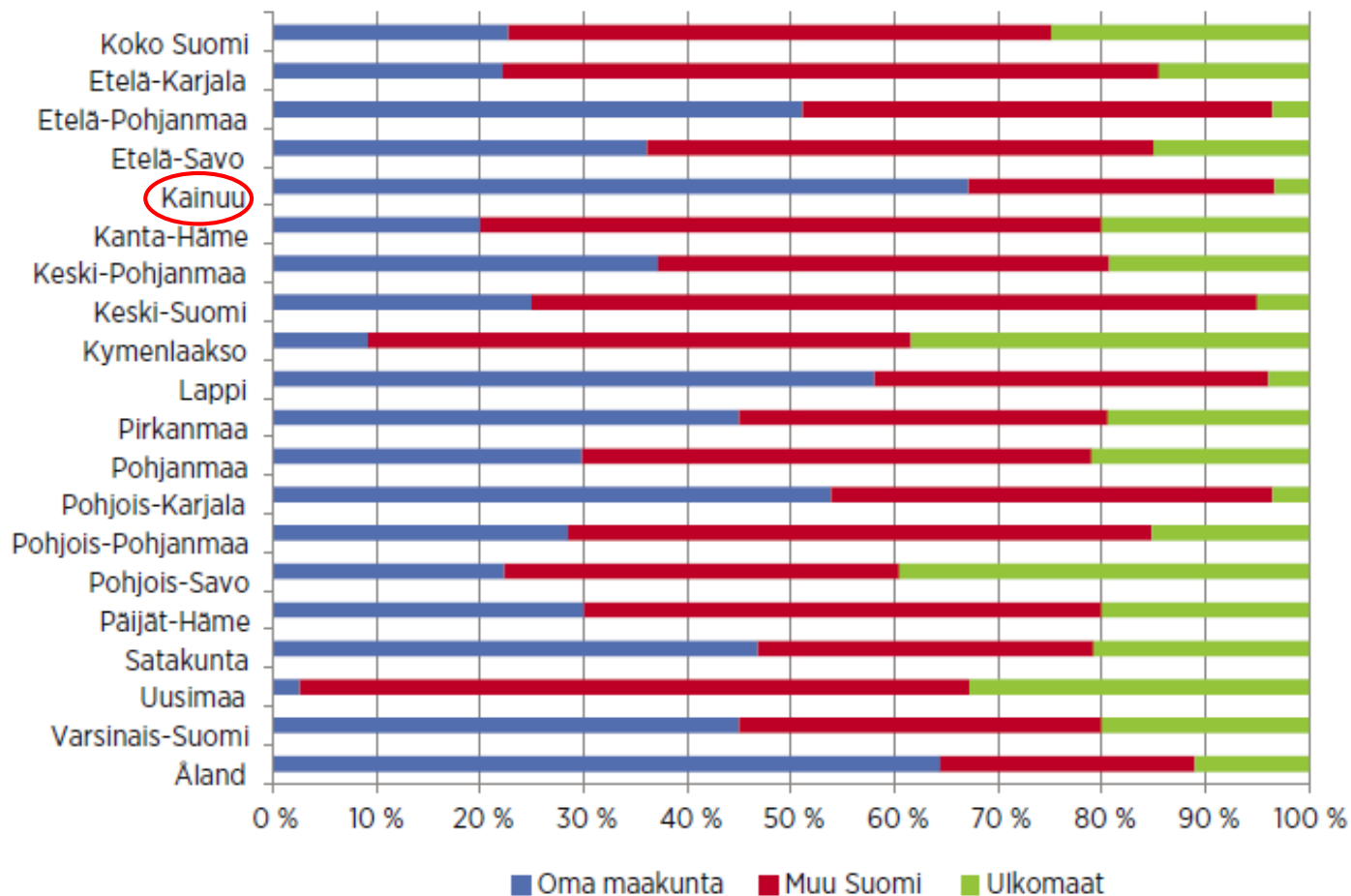
LEENA VIITAHARJU, SUSANNA MÄÄTTÄ, OUTI HAKALA JA HANNU TÖRMÄ

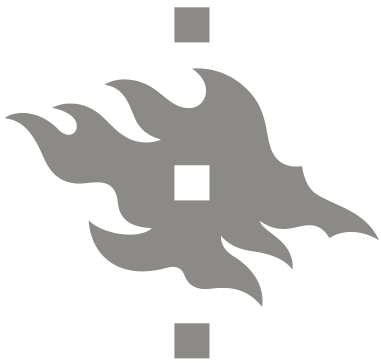

Yrityskysely: Raaka-aineiden osto maakunnittain

Kainuun elintarvikeyritykset ostavat keskimäärin 67 % alkutuotannon raaka-aineistaan omasta maakunnasta, ulkomailta ostetaan vain noin 3 % raaka-aineista

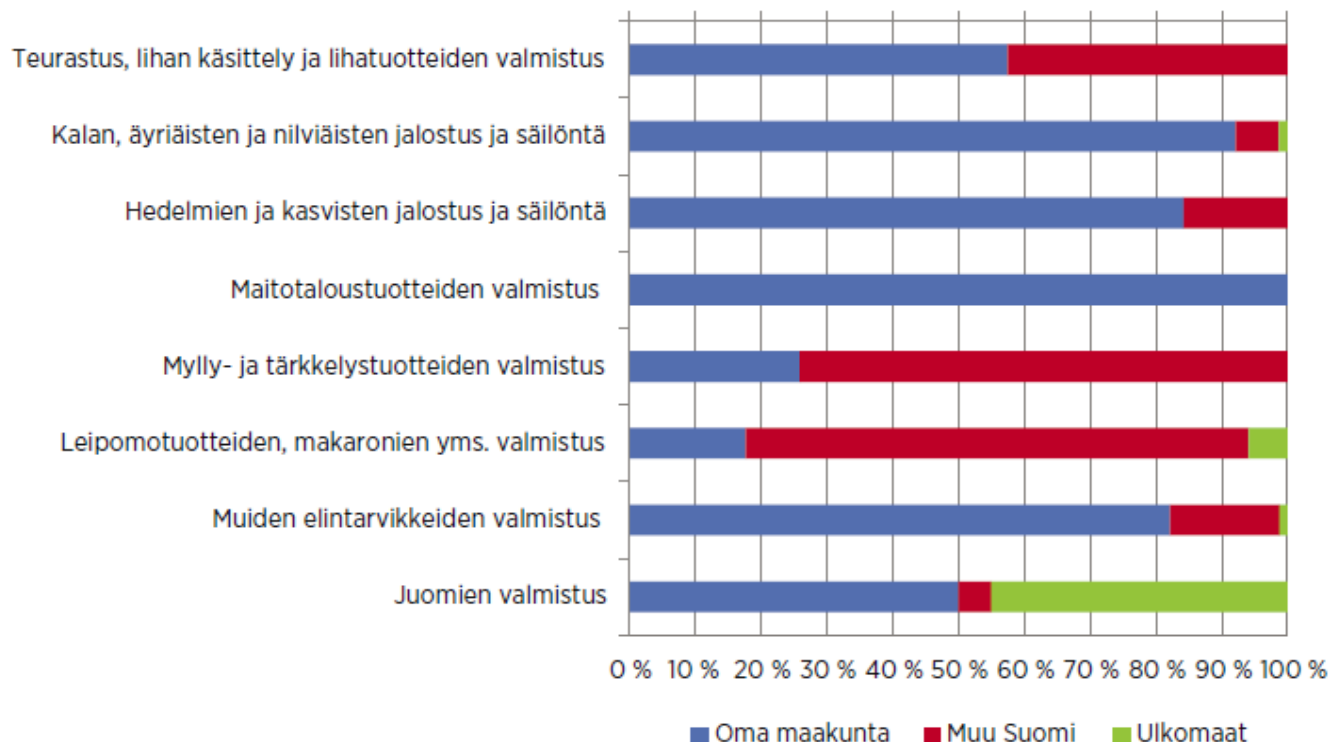
Yrityskysely: Raaka-aineiden osto Kainuussa

- Kainuusta kyselyyn vastasi 23 elintarvikealan yritystä
- Kainuulaiset yritykset uskovat käyttävänsä tulevaisuudessa joko saman verran (73 %) tai enemmän (27 %) paikallisia raaka-aineita nykyiseen verrattuna
- Vastausten perusteella Kainuun elintarvikeyrityksissä olisi enemmänkin kiinnostusta kasvattaa paikallisten raaka-aineiden osuutta tuotannossaan, mutta raaka-aineiden tarjonta on ollut yritysten näkökulmasta rajallista
 - Joitain raaka-aineita ei ole saatavilla Kainuusta

Yrityskysely: Raaka-aineiden osto Kainuussa

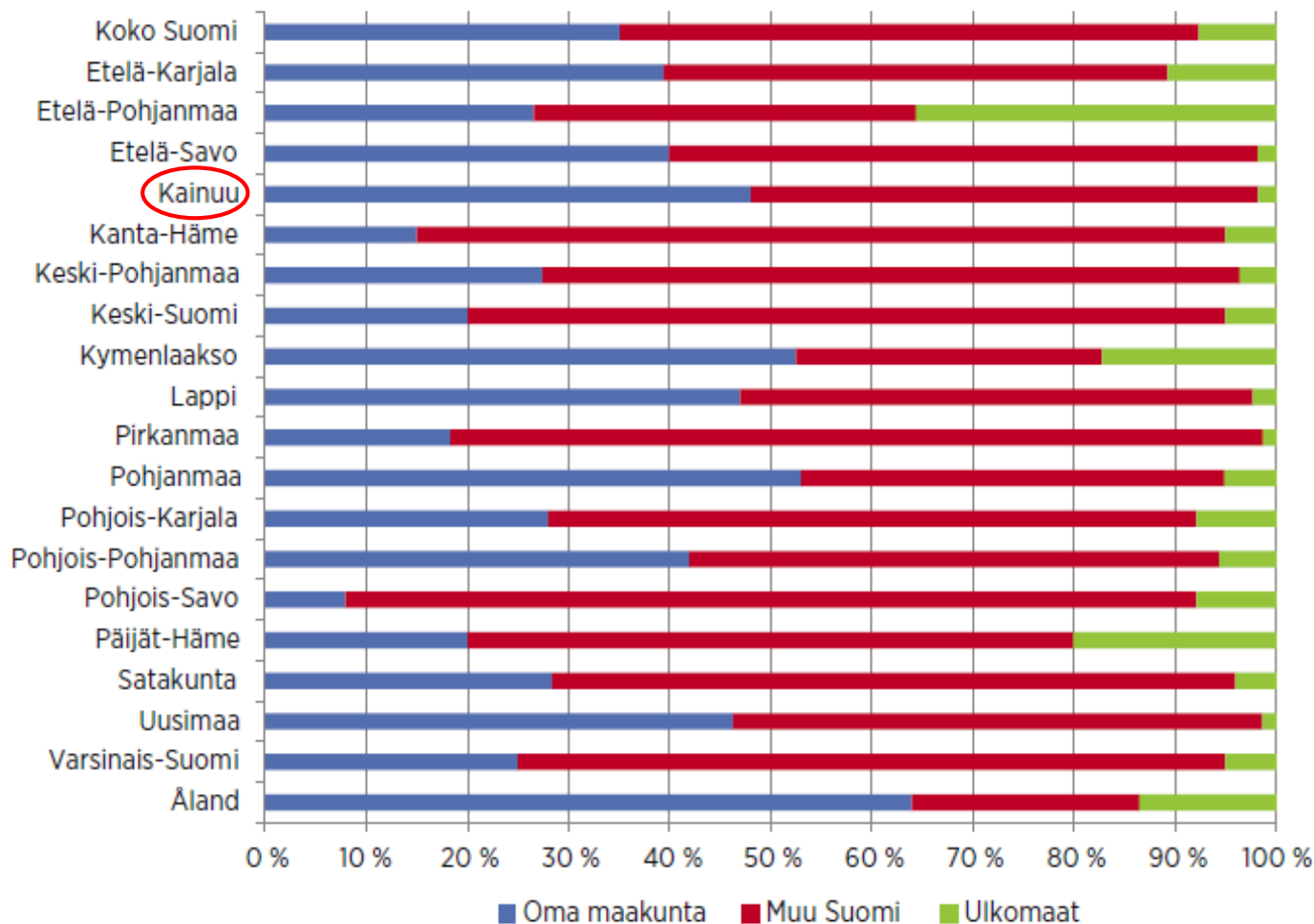
- Kainuussa maitotuotteiden valmistajat ostavat eniten omasta maakunnasta alkutuotannon raaka-aineita, jopa 100 %
- Leipomotuotteiden ja makaronien valmistajat ostavat vähiten raaka-aineita omasta maakunnasta, alle 20 %
- Juomien valmistajat ostavat eniten raaka-aineita ulkomailta, yli 40 %

Yrityskysely: Elintarvikkeiden myynti maakunnittain

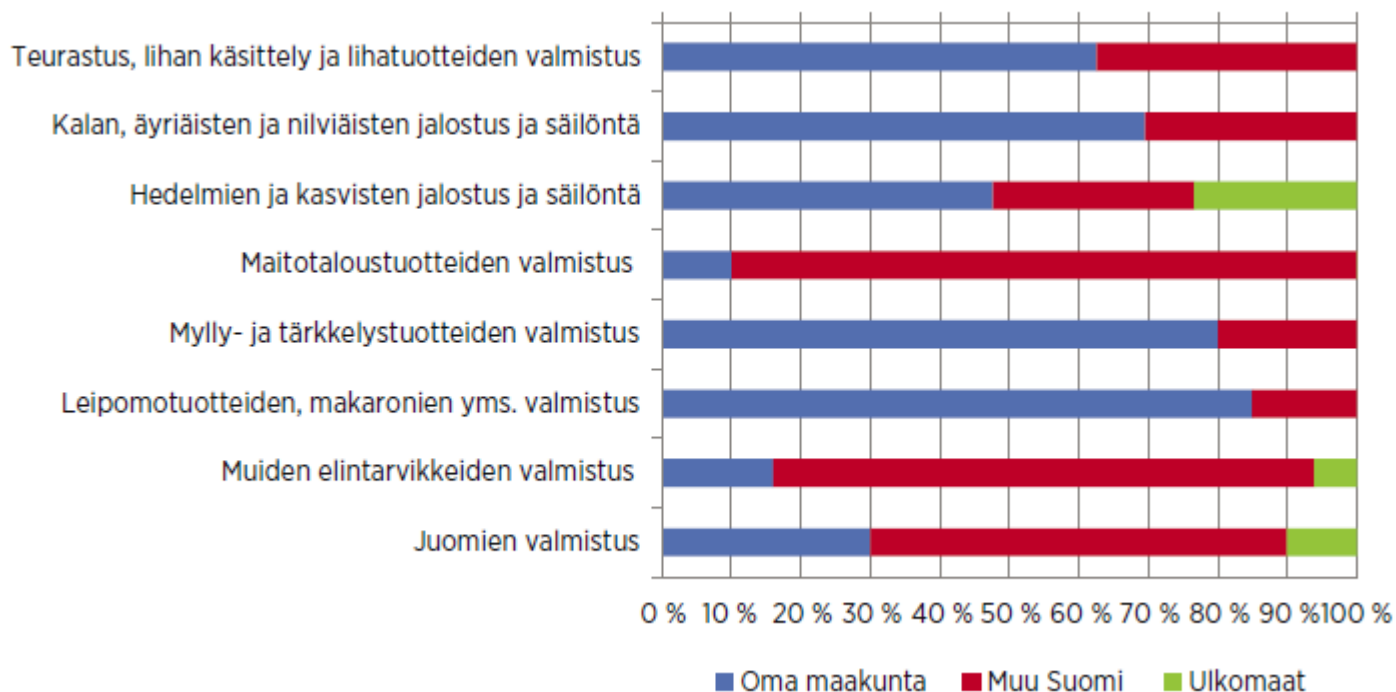
Kainuun elintarvikeyritykset myyvät keskimäärin 48 % tuotteistaan omaan maakuntaan, ulkomaille viedään noin 2 % tuotteista

Yrityskysely: Elintarvikkeiden myynti Kainuussa

- Eniten omaan maakuntaan myyvät Kainuun leipomo- ja myllytuotteiden valmistajat, noin 80 % tuotteista
- Hedelmien, kasvien ja marjojen jalostajilla ulkomaisen myynnin osuus on suurin; hieman yli 20 % tuotteista myydään ulkomaille
- Myös juomia ja muita elintarvikkeita myydään jonkin verran ulkomaille

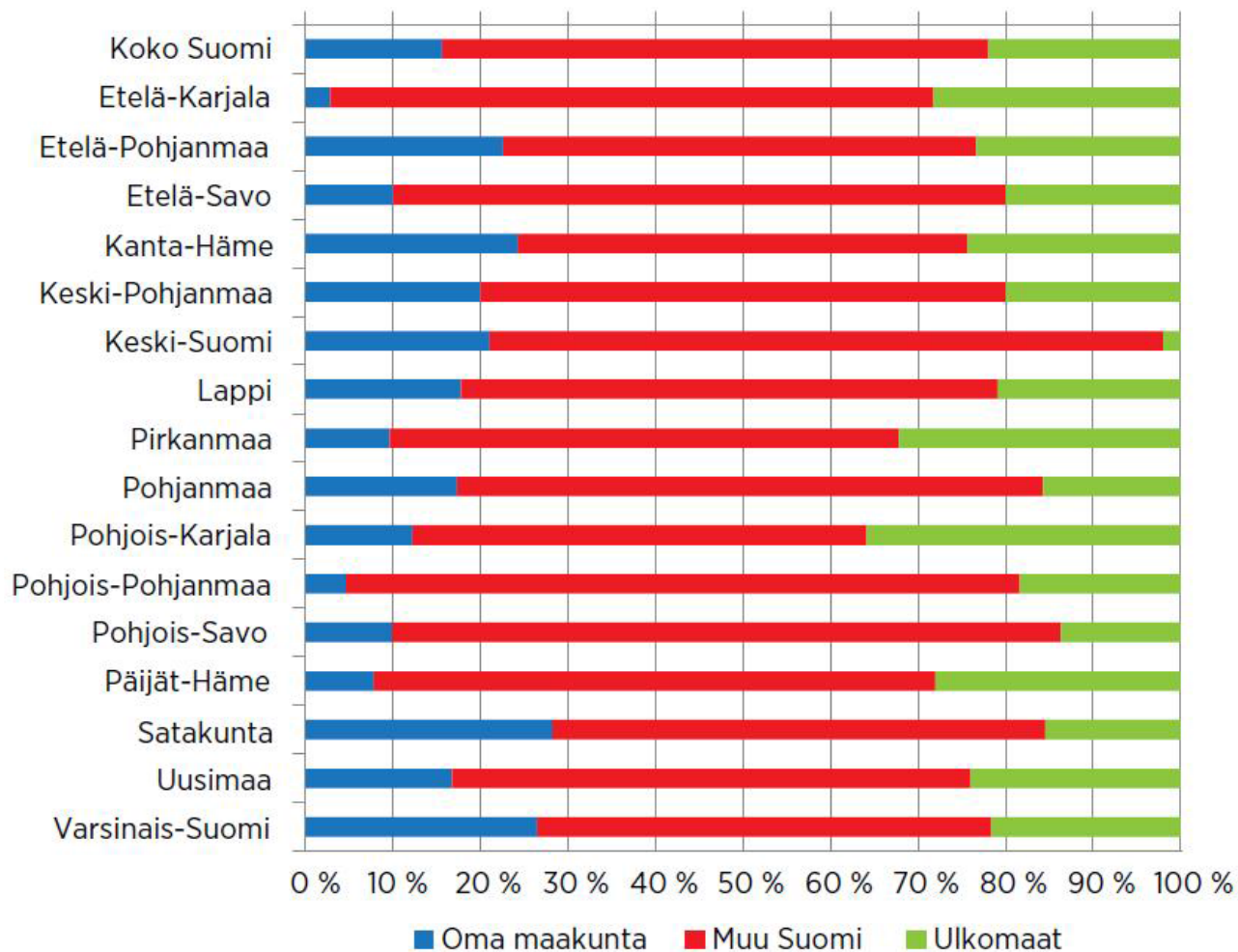

Hankintarengaskysely: Raaka-aineiden osto maakunnittain

Kainuusta vain yksi hankintarengas vastasi kyselyyn. Vastauksessa ei ilmoitettu, mistä raaka-aineet ostetaan.

Kyselyyn vastannut yksi Kainuulainen hankintarengas ostaa omasta maakunnasta etenkin leipomotuotteita.

Maatalouden ja elintarviketeollisuuden aluetaloudelliset vaikutukset: koko Suomi

Laskelmat on tehty Helsingin yliopiston Ruralia-instituutin yleisen tasapainon RegFin-mallilla. Tulokset sisältävät suorien vaikutusten lisäksi myös kerroinvaikutukset.

- Maatalouden vaikutus koko Suomen BKT:hen on reilut 5,2 miljardia euroa (2,8 %-yks. BKT:sta) ja työllisyyteen noin 100 000 henkilötyövuotta (4,1 %-yks. työllisistä), kun kerroinvaikutuksetkin otetaan huomioon.
- Elintarviketeollisuuden vaikutus maan BKT:hen on noin 13,2 miljardia euroa (7,1 %-yks. BKT:sta) ja työllisyyteen reilut 95 000 henkilötyövuotta (3,8 %-yks. työllisistä) kerroinvaikutukset huomioon otettuna.

Toimiala	BKT (milj. euroa)	Työllisyys (htv)
MAATALOUS	5 243	105 016
Lihanjalostus ja teurastus	2 049	18 349
Kalanjalostus	166	1 417
Hedelmien, marjojen ja vihannesten jalostus	392	3 475
Rasvojen ja öljyjen valmistus	191	1 132
Maitotuotteiden valmistus	2 501	21 148
Myllytuotteiden valmistus	448	2 318
Leipomotuotteiden valmistus	1 800	14 540
Muu elintarvikkeiden valmistus	2 439	14 000
Eläinten ruokien valmistus	649	4 801
Juomien valmistus	2 580	14 680
ELINTARVIKETEOLLISUUS YHTEENSÄ	13 217	95 860

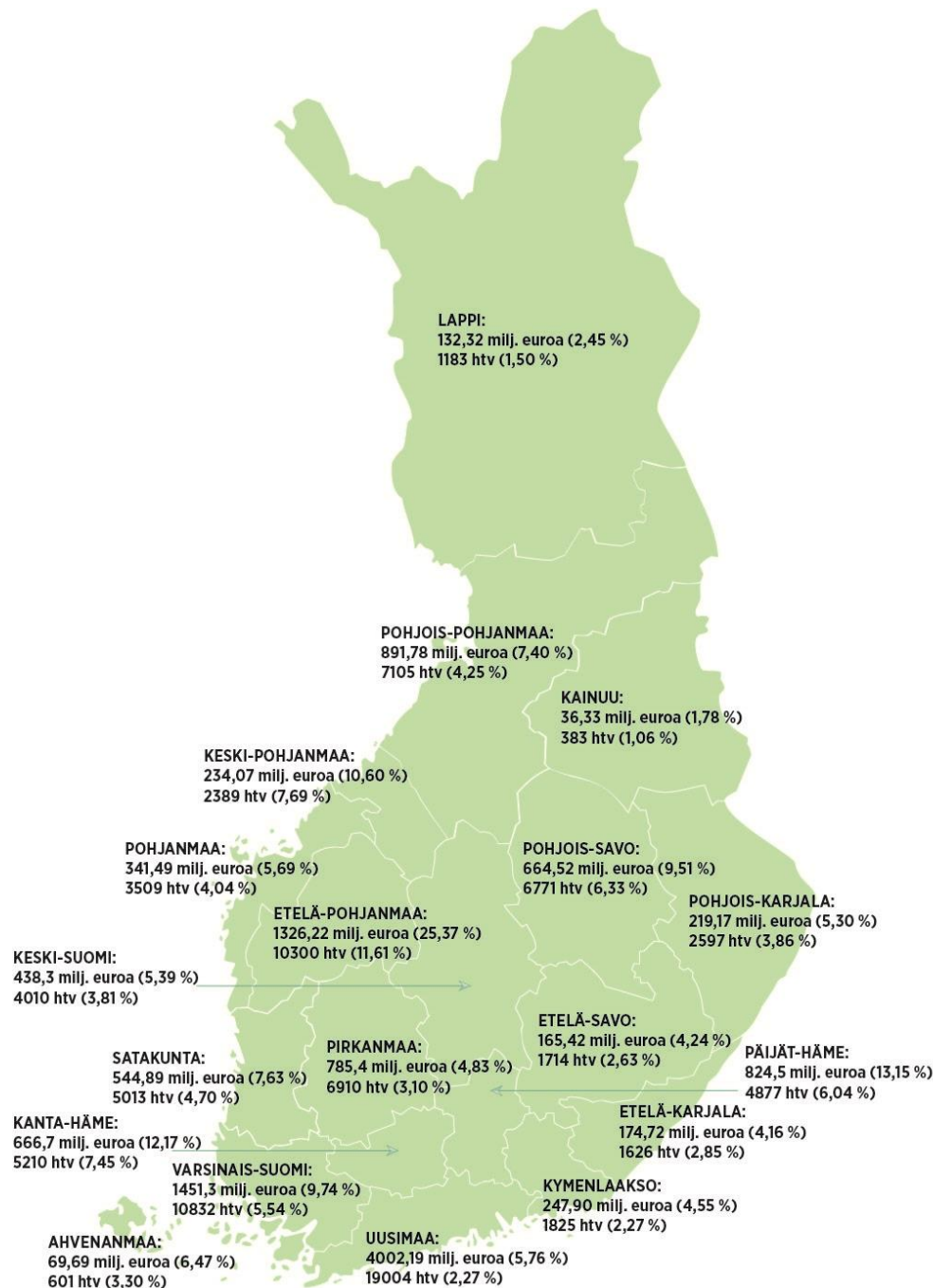
Maatalouden ja elintarviketeollisuuden aluetaloudelliset vaikutukset: Kainuu

- Maatalouden vaikutus koko Kainuun talouteen on noin 40 miljoonaa euroa (2 %-yks. Kainuun BKT:sta) ja työllisyyteen lähes 1 800 henkilötyövuotta (5 %-yks. Kainuun työllisistä), kun kerroinvaikutuksetkin otetaan huomioon.
- Elintarviketeollisuuden vaikutus Kainuun talouteen on noin 36 miljoonaa euroa (1,8 %-yks. Kainuun BKT:sta) ja työllisyyteen lähes 400 henkilötyövuotta (1,1 %-yks. Kainuun työllisistä) kerroinvaikutuksineen.

<i>KAINUU</i>	BKT (milj. euroa)	Työllisyys (htv)
Toimiala		
MAATALOUS	40,43	1792
Kalanjalostus	0,49	6
Hedelmien, marjojen ja vihannesten jalostus	20,76	156
Maitotuotteiden valmistus	4,03	74
Myllytuotteiden valmistus	0,10	2
Leipomotuotteiden valmistus	9,93	130
Muu elintarvikkeiden valmistus	0,88	9
Juomien valmistus	0,14	7
ELINTARVIKETEOLLISUUS YHTEENSÄ	36,33	383

Elintarvike- teollisuuden vaikutukset maakuntien talouteen ja työllisyyteen

Elintarviketeollisuuden kasvuun uskotaan kaikissa maakunnissa

- Elintarviketeollisuuden yrityksille suunnatun kyselyn tulosten perusteella elintarvikeyritykset ovat optimistisia tulevaisuuden suhteen; liikevaihdon arvioitiin pääsääntöisesti kasvavan vuosien 2013 ja 2020 välillä
 - Kyselyyn vastanneista yrityksistä 66 % arvioi liikevaihtonsa kasvavan vuosien 2013 ja 2020 välillä
 - Kyselyyn vastanneiden yritysten liikevaihdon kasvuarvio oli keskimäärin 25 % vuosien 2013 ja 2020 välillä
 - **Kainuussa 61 % vastanneista yrityksistä arvioi liikevaihtonsa kasvavan vuosien 2013 ja 2020 välillä**
 - **Kainuulaisyritysten liikevaihdon kasvuarvio oli keskimäärin 25 % vuosien 2013 ja 2020 välillä**

Toimiala	Liikevaihdon kehitys keskimäärin (%)
Etelä-Karjala	50
Etelä-Pohjanmaa	20
Etelä-Savo	75
Kainuu	25
Kanta-Häme	20
Keski-Pohjanmaa	45
Keski-Suomi	20
Kymenlaakso	10
Lappi	25
Pirkanmaa	5 ¹²³
Pohjanmaa	25
Pohjois-Karjala	40
Pohjois-Pohjanmaa	25
Pohjois-Savo	20
Päijät-Häme	25
Satakunta	20
Uusimaa	25
Varsinais-Suomi	35
Åland	5
Koko Suomi	25

Myös julkisten keittiöiden arviot tulevaisuudesta osin lupaavia

- Julkisille keittiöille suunnatun kyselyn perusteella julkiset keittiöt tulevat tulevaisuudessa käyttämään hieman enemmän paikallisia elintarvikkeita kuin nykyään
 - Paikallisten elintarvikkeiden osuuden arvioitiin kasvavan nykyisestä 15 %:sta 20 %:in vuoteen 2020
 - Toisaalta ulkomaisten elintarvikkeiden osuuden arvioitiin myös kasvavan hieman, mikä tarkoittaisi kotimaisuusasteen laskua
- Esimerkiksi Lapissa julkiset keittiöt arvioivat paikallisten ostojen osuuden laskevan 17 %:sta 14 %:iin vuoteen 2020, mikä tietäisi maakuntaan 0,3 miljoonan euron ja 5 henkilötyövuoden menetyksiä nykytilanteeseen nähden
- Pirkanmaalla paikallisten elintarvikkeiden osuuden arvioitiin nousevan nykyisestä 10 %:sta 28 %:iin vuoteen 2020, mikä tietäisi maakuntaan paikallisten ostojen työllisyysvaikutusten nousua 187 henkilötyövuodella ja talousvaikutuksen nousua noin 13 miljoonalla eurolla nykytilanteesta

LAPPI (17 % => 14 %)	Paikallisten tuotteiden käytön vaikutukset
Vaikutus työllisyyteen (htv)	-5
Vaikutus BKT:hen (milj. €)	-0,3

PIRKANMAA (10 % => 28 %)	Paikallisten tuotteiden käytön vaikutukset
Vaikutus työllisyyteen (htv)	187
Vaikutus BKT:hen (milj. €)	13,3

Yhden kyselyyn vastanneen Kainuulaisen hankintarenkaan näkemyksiä

- Hankintarenkaan tarvitsemia tuotteita tarjotaan omasta maakunnasta vain vähän
 - Tuotantokapasiteetti ja tuotteiden jalostusaste ovat hankintarenkaan kannalta ongelmakohtia
- Vastauksen perusteella hankintarenkaassa on kiinnostusta paikallisten elintarvikkeiden osuuden kasvattamiseen, mutta se edellyttää tuottajien aktiivisuutta ja halua kehittää tuotteita. Lisäksi toimitusten logistiikka on pystyttävä järjestämään sujuvasti.
 - Hankintarenkaan näkökulmasta on ongelmallista, jos hankintoja täytyy tehdä monilta eri tuottajilta, jotka toimittavat ja laskuttavat tuotteistaan erikseen

Keinoja lähiruoan edistämiseen julkissektörillä

- Hankintarenkaiden ja -yksiköiden mainitsemia keinoja:
 - Jalostusasteen nosto ja tuotekehityksen jatkaminen
 - Toimijoiden verkostoituminen
 - Elintarvikeyritysten aktiivisuus
 - Sujuvan logistiikan toteuttaminen
 - Elintarvikkeiden saatavuuden ja riittävyyden varmistaminen
 - Kilpailukykyinen hinnoittelu
 - Elintarvikkeiden ostajien ja tarjoajien välinen avoin yhteistyö
 - Yms...

- Kainuulaisten elintarvikeyritysten mainitsemia keinoja:
 - Pidemmät sopimusajat, jotta uskaltaa paremmin tehdä suurempien tuotantoerien vaatimia investointeja
 - Tarjouskilpailujen avaaminen paremmin, jotta voi tarjota paikallisesti vaikka vain yhtä tuotetta
 - Yms...

RegFin-mallit

[In English](#)

[Etusivu](#)

[CGE-analyysi](#)

[Simulointikehikko](#)

[REGFIN-mallit](#)

[Artikkelit](#)

[Julkaisut](#)

[Manuaalit](#)

[Eu-hankkeet](#)

[Media](#)

[Liity mukaan](#)

[Pyydä tarjous](#)

[Yhteystiedot](#)

Caset
lähiruoka, julkiskeittiöt, toimialakehitys, infra-hankkeet, bioen
Asiakkaat
ministeriöt, maakuntien liitot, kunnat, yritykset, EU-hankkeet

Yksityisillä ja julkisilla investoinneilla on vaikutuksia maakuntien, seutukuntien ja kuntien talouteen. Kaivosten, ostoskeskusten, teiden, rautateiden ja vaikkapa metron rakentaminen tuo muutoksia aluetalouden tuotantokykyyn, elinkeinorakenteeseen, työllisyyteen ja tulotasoon. Bioenergian laajempi käyttö tai kasvihuonepäästöjen säätelykeinot muuttavat myös aluetaloutta. Lehteä lukiessa näkee joka päivä tämän tyyppisiä hankkeita ja suunnitelmia joiden aluetaloudellisten vaikutusten tunteminen parantaisi päätöksenteon laatua.

Yleisen tasapainon eli CGE-simulointimallit ovat paras tapa arvioida hankkeiden lyhyen ja pitkän aikavälin aluetaloudellisia vaikutuksia. Niiden keskeinen periaate on, että aluetaloudessa "kaikki vaikuttaa kaikkeen". Ruralia-instituutissa kehitetyt RegFin-mallit kuvaavat aluetalouden riippuvuusuheteita kattavasti ja sopivat joustavuutensa takia moninaiisiin tutkimustehtäviin. RegFin-caseja on tehty jo yli 50.

CGE-mallinnus on maailmalla hyvin suosittua ja Suomessakin on tehty aiheesta joitain väitöskirjoja. Omani vuodelta 1987 oli näistä ensimmäinen. Esittelen näillä sivuilla CGE-analyysin metodologiaa, Ruralian RegFin-simulointimallien rakennetta, niillä tehtyjä sovelluksia, julkaistuja raporteja ja artikkeleita. Toivon, että sivut auttavat päätöksentekijöitä näkemään hankkeidensa aluetaloudellisten vaikutusten tutkimisen tarpeen.

Tutkimusjohtaja, professori
Hannu Törmä
Ruralia-instituutti, Seinäjoki

<http://www.helsinki.fi/ruralia/asiantuntijapalvelut/regfin.htm>

Professori Hannu Törmä, +358 50 5389 680, hannu.torma@helsinki.fi

Projektisuunnittelija Susanna Määttä, +358 50 4151158, susanna.maatta@helsinki.fi